

FAKTY I MITY

1. CZY TO PRAWDA, ŻE PROBLEM AIDS NALEŻY JUŻ DO PRZESZŁOŚCI?

NIE, to nieprawda. Na świecie każdego dnia HIV zakaża się około 6 tys. osób, a około 4,5 tys. umiera z przyczyn związanych z HIV/AIDS. W Polsce każdego roku wykrywanych jest kilkaset zakażeń HIV. To znaczy, że codziennie 2-3 osoby dowiadują się o zakażeniu.

Dostępne obecnie leki antyretrowirusowe poprawiają komfort życia osób zakażonych HIV. Jednakże leczenie antyretrowirusowe musi być kontynuowane przez całe życie. Leki mają też działania uboczne. Niektóre z późnych działań ubocznych powodują zmianę wyglądu zewnętrznego, niektóre z nich mogą być także niebezpieczne dla zdrowia. Nie jest więc prawdą pogląd, że skoro są dostępne leki, to nie trzeba bać się HIV i nie trzeba stosować zabezpieczeń np. w kontaktach seksualnych.

2. CZY NAPRAWDĘ KAŻDY MOŻE ZAKAZIĆ SIĘ HIV LUB MIEĆ AIDS?

TAK. Każdy, bez względu na pochodzenie rasowe, religię lub orientację seksualną, jeśli prowadzi życie seksualne lub ma kontakt z zakażoną HIV krwią, może nabyć zakażenie. Ani płeć, ani wiek, ani wykonywany zawód czy spełniane powołanie nie chronią przed zakażeniem. Przed zakażeniem chroni znajomość dróg transmisji i stosowanie metod zmniejszających ryzyko zakażenia.

3. CZY HIV PRZENOSI SIĘ PODCZAS SEKSU ORALNEGO?

Pewne ryzyko istnieje. W pierwszych latach epidemii AIDS sądzono, iż seks oralny jest bezpieczny. Obecnie wiadomo już, że pewne ryzyko istnieje: błona śluzowa jamy ustnej jest wrażliwa na zakażenie. Bardziej ryzykowne są sytuacje, w których do jamy ustnej dostaje się nasienie – zawiera ono zwykle więcej wirusa, niż wydzieliny narządów płciowych kobiety. Ryzyko zakażenia w takim kontakcie jest mniejsze, niż w przypadku kontaktu waginalnego, jednak w literaturze medycznej opisano przypadki zakażeń HIV, do których doszło w następstwie kontaktów oralnych. Kontakty oralne pociągają za sobą także ryzyko zakażenia innymi chorobami, m.in. kiłą, rzeżączką.

4. CZY PREZERWATYWY NAPRAWDĘ ZMNIEJSZAJĄ RYZYKO ZAKAŻENIA HIV?

TAK. Prezerwatywa dobrej jakości, właściwie założona, używana od początku do końca kontaktu seksualnego zmniejsza ryzyko zakażenia HIV (prawie 100 proc. ochrona przed zakażeniem). Nie jest prawdą, iż prezerwatywy mają „mikropory”, przez które przedostaje się wirus i plemniki.

Skuteczność prezerwatyw w zapobieganiu transmisji HIV potwierdzano wielokrotnie w badaniach prowadzonych wśród stałych par heteroseksualnych, w których jedno z partnerów było zakażone HIV, a drugie nie. W parach, które konsekwentnie używały prezerwatyw przy każdym kontakcie seksualnym, osoba niezakażona HIV pozostawała niezakażona.

5. CZY PRZYCZYNĄ AIDS NAPRAWDĘ JEST HIV?

TAK. HIV powoduje stopniowe niszczenie układu immunologicznego (odpornościowego) osoby zakażonej aż do rozwinięcia się zespołu różnych infekcji i rodzajów nowotworów, który nazywamy AIDS.

Istnieje jednak niewielka grupa uczonych, głównie zajmujących

się naukami podstawowymi w medycynie, a nie pacjentami, którzy negują związek przyczynowo skutkowy między HIV i AIDS. Takie poglądy do niedawna były uznawane oficjalnie w Republice Południowej Afryki. Efektem jest to, że liczba zakażeń okołoporodowych dzieci i zgonów spowodowanych AIDS rośnie w tym kraju dramatycznie. Istnieją dane mówiące, iż około 25 proc. młodych ludzi w RPA jest zakażonych HIV; częściej dotyczy to kobiet.

6. CZY MOŻLIWE JEST WYLECZENIE HIV?

NIE. Leki antyretrowirusowe nie są w stanie usunąć wirusa z organizmu osoby zakażonej, jednak hamują namnażanie się wirusa i spowalniają przebieg zakażenia.

7. CZY ISTNIEJE SZCZEPIONKA CHRONIĄCA PRZED ZAKAŻENIEM HIV?

NIE. Wprawdzie badania nad szczepionką profilaktyczną trwają, jednak dotychczasowe próby nie powiodły się. Obecnie jedynym sposobem ochrony przed HIV pozostaje stosowanie w praktyce wiedzy o drogach zakażenia i sposobach zmniejszania ryzyka.

8. CZY HIV MOŻE PRZETRWAĆ POZA ORGANIZMEM CZŁOWIEKA?

HIV jest wirusem, który do życia potrzebuje organizmu człowieka. Poza nim szybko ginie. Niszczą go wszelkie środki dezynfekcyjne, także woda z mydłem. Ginie w wyższych temperaturach (powyżej 56°C po kilku minutach, w 100°C – natychmiast).

9. CZY TRANSFUZJA KRWI JEST BEZPIECZNA?

W krajach rozwiniętych, także w Polsce, każda porcja krwi oddanej w stacjach krwiodawstwa badana jest w kierunku zakażenia HIV. Zmniejsza to znacznie ryzyko przeniesienia zakażenia. W Polsce od 1995 r. nie stwierdzono przypadków zakażeń przez transfuzję krwi.

Na początku epidemii HIV wiele osób zostało zakażonych przez krew lub preparaty krwiopochodne (np. używane w leczeniu chorych na hemofilię). W krajach rozwijających się transfuzje krwi i czynników krwiopochodnych mogą nieść za sobą ryzyko zakażenia HIV.

10. CZY BYCIE DAWCĄ KRWI JEST BEZPIECZNE?

W krajach rozwiniętych, w których używa się jednorazowego sprzętu, nie można zakazić się w ten sposób. Polska jest krajem bezpiecznym dla krwiodawców. W krajach rozwijających się może wystąpić takie ryzyko.

11. CZY WIZYTA U DENTYSTY NIESIE RYZYKO ZAKAŻENIA?

Leczenie dentystyczne nie powinno nieść za sobą żadnego ryzyka pod warunkiem, że wszystkie narzędzia są sterylizowane po każdym użyciu oraz stosowane jest postępowanie chroniące przed przenoszeniem infekcji.

12. CZY OSOBY ZAKAŻONE HIV MOGĄ MIEĆ DZIECI?

TAK. Jeśli kobieta zakażona HIV wie o swojej infekcji, podczas ciąży pozostaje pod opieką nie tylko ginekologa-położnika, ale także specjalisty chorób zakaźnych zajmującego się terapią osób zakażonych HIV, wówczas szanse na urodzenie zdrowego dziecka wynoszą ponad 99 proc.

W przypadku pary, w której mężczyzna jest zakażony HIV również możliwe jest bezpieczne posiadanie dzieci. Plemniki nie przenoszą wirusa, który znajduje się w innych komórkach płynu nasiennego. Dokładne „wyplukanie” plemników (opracowano metody pozwalające na to) i podanie ich kobiecie chroni ją przed zakażeniem. A jeśli kobieta nie będzie zakażona HIV, dziecku nic nie grozi.

W Polsce jest już kilkanaścioro dzieci, które przyszły na świat dzięki tej procedurze. Kilka żon zakażonych HIV mężczyzn jest w ciąży – wszystkie te kobiety nie są zakażone HIV.

dr n. med. Dorota Rogowska-Szadkowska

Trzy główne drogi zakażenia

- kontakty seksualne (waginalne, analne, oralne) z penetracją oraz kontaktem z materiałem potencjalnie zakaźnym – sperma, prejakulat i wydzielina z pochwy bez zastosowania zabezpieczenia (prezerwatywy);
- gdy krew zakażonej osoby trafi do naszego krwiobiegu, np. przez używanie tych samych igieł i strzykawek;
- zakażenia wertykalne – matka zakażona HIV może zakazić swoje dziecko w czasie ciąży, porodu lub podczas karmienia piersią.